

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет

Кафедра обліку і оподаткування та маркетингу

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему:

ОБЛІК ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Виконала

студентка 5 курсу
групи ОА – 51 (з)
освітнього ступеня «Бакалавр»
напряму підготовки 6.030509
«Облік і аудит»

_____ Муржа Оксана Юріївна

Науковий керівник

ст.викладач

_____ Зозуляк Марта Михайлівна

Робота допускається до захисту:

*Завідувач кафедру обліку
і оподаткування та маркетингу
д.е.н., професор*

_____ Реслер Марина Василівна

Мукачєво – 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНА СУТНІСТЬ ОБЛІКУ ОБОРотНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Економічний зміст, класифікація та джерела формування оборотних активів підприємства.....	7
1.2. Документування операцій з обліку оборотних активів підприємства.....	14
1.3. Вітчизняна практика і зарубіжний досвід щодо обліку оборотних активів підприємства.....	19
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ОБОРотНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	23
2.1. Організація обліку грошових коштів.....	23
2.2. Особливості документування та обліку запасів підприємства.....	29
2.3. Інформаційні технології в обліку оборотних активів підприємства.....	36
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРотНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	41
3.1. Теоретичні аспекти аналізу оборотних активів підприємства.....	41
3.2. Аналіз використання оборотного капіталу підприємства.....	46
ВИСНОВКИ.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	67
ДОДАТКИ.....	74

ВСТУП

Для того, щоб стабільно здійснювати процес виробництва на підприємстві постійно мають бути оборотні засоби в матеріальній формі. Так підприємство повинно мати в необхідних розмірах запаси сировини і матеріалів, інших цінностей. При їх витрачанні збільшуються витрати на виробництво, результатом якого є створення готової продукції. Оборотні активи є засобами господарюючого суб'єкта, які потрібні підприємству для його функціонування у різних формах діяльності з метою одержання прибутку, а прибуток – це чи не найголовніша причина діяльності підприємства. Також оборотні активи підприємства набули нових істотних змін у формуванні джерел їх фінансування і, в першу чергу, за рахунок нових фінансових інструментів, що найбільш сильно вплинули на процес прийняття тактичних та стратегічних управлінських рішень. Все це і ускладнює відображення в обліку господарських операцій та пошук практичних рішень, які впливають на умови і фактори руху оборотних активів.

Актуальність теми. Раціональне формування та ефективне використання оборотних засобів у сучасних умовах є досить актуальною проблемою для багатьох підприємств. Фінансовий стан підприємства багато в чому залежить від оптимальності структури активів підприємства (співвідношення необоротних і оборотних активів). Оборотні активи характеризують вкладення в об'єкти. У складі оборотних активів виділяють матеріально-речові елементи майна, грошові кошти і короткострокові фінансові вкладення (облігації та інші цінні папери, депозити; позики, векселі). Аналіз динаміки складу і структури оборотних активів дає можливість встановити розмір абсолютного і відносного приросту або зменшення найбільш мобільної частини майна.

Приріст оборотних активів свідчить про розширення діяльності підприємства, однак дуже важливо, за рахунок яких статей відбувається приріст або зниження оборотних коштів. Якщо, наприклад, за рахунок збільшення запасів і витрат, то це може свідчити про нарощування виробничого потенціалу, захист грошових активів від інфляції, а якщо за рахунок дебіторської заборгованості - про недотримання договірної і розрахункової дисципліни,

зростання невиправданої дебіторської заборгованості, що веде до нестабільності фінансового стану підприємства.

Одна з основних проблем багатьох підприємств - дефіцит грошових коштів, викликаний стрімким зростанням дебіторської заборгованості або невиправданим збільшенням запасів товарів. Крім того на виробничих підприємствах спостерігається неефективне використання навіть тих оборотних активів, які є в наявності. Виявити причини такого стану та визначити шляхи удосконалення управління оборотними активами можна лише за допомогою інструментів аналізу.

Аналіз останніх досліджень. Основні теоретичні засади формування та використання оборотних активів викладені у працях Ф. Кене, А. Маршала, Дж. Ст. Мілля, А. Сміта, С. Фішера, Й. Шумпетера [16;34;40;42]. Вагомий внесок у сучасну економічну теорію і практику формування та ефективного використання оборотних активів зробили вітчизняні й зарубіжні економісти: І. Бланк [4], М. Білик [2], Ю. Воробйов, К. Ізмайлова [28], Т. Косова [37], Г. Крамаренко, М. Коробов [36], Є. Мних [48], А. Поддєрьогін [51], Р. Радіонов, Р. Славюк, Р. Сорока, Є. Стоянова, О. Терещенко [63], М. Черватюк, А. Шило [69], Д. Шиян та ін. Питання управління оборотних активів, шляхи їх підвищення і економічну сутність досліджували такі вітчизняні вчені: Н. Ковальчук [35], А. Римарчук [59], О. Бурбело [8], В. Занько [44], О. Зуєва [8], Т. Демченко [18] та інші.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є визначення головних завдань обліку та аналізу оборотних активів підприємства, детальний аналіз їх складу та структури, динаміки оборотних активів і дослідження впливу факторів, які можуть вплинути на зміну даних показників.

Для досягнення поставленої мети в роботі визначені для вирішення такі завдання:

- визначити склад, структуру і динаміку оборотних активів підприємства;
- дослідити оборотні активи як об'єкт бухгалтерського обліку та джерела їх формування;
- розглянути зарубіжні моделі управління оборотними активами;
- обґрунтувати специфіку управління оборотних активів;

- узагальнити та систематизувати методичні підходи до оцінки ефективності використання оборотних активів підприємств;
- дослідити роль та місце управління оборотними активами в загальній системі управління підприємством;
- проаналізувати фінансовий стан досліджуваного підприємства та наявну систему управління оборотними активами;
- провести оцінку ефективності управління оборотними активами на досліджуваному підприємстві;
- провести аналіз впливу факторів на зміну оборотності оборотних активів;
- визначити напрямки поліпшення показників ліквідності та платоспроможності, шляхи прискорення оборотності оборотних активів.

Об'єктом дослідження є ТОВ «Профур» та сукупність фінансово-господарських операцій, пов'язаних з формуванням і використанням оборотних активів на підприємстві.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та практичних аспектів обліку і аналізу оборотних активів на підприємствах.

Методи дослідження. Основою роботи є наукові методи, що ґрунтуються на діалектичному пізнанні та об'єктивних законах економіки. Теоретичні аспекти досліджувались із застосуванням методів індукції і дедукції, за допомогою яких визначено місце оборотних активів у системі обліку, а також уточнено ключові терміни, пов'язані з обліком цих об'єктів. При вирішенні поставлених завдань були використані такі методи: метод економічного аналізу, методи бухгалтерського й управлінського обліку (при розробці класифікації витрат на управління оборотними активами), метод порівняльного аналізу, метод синтезу (при адаптації досвіду інших країн), метод таксономічного моделювання (при оцінці впливу постачальників підприємства на рівень формування запасів), метод узагальнення та графічного зображення даних для проведення аналізу, формування і використання оборотних активів. Обробку матеріалів дослідження здійснено з використанням сучасних інформаційних технологій.

Інформаційна база. Інформаційне забезпечення склали нормативні документи, положення (стандарти) бухгалтерського обліку, офіційна

бухгалтерська і статистична інформація, науково – методична література, які регламентують визначення витрат на виробництво продукції в Україні. Інформаційною базою дослідження стали праці вітчизняних та зарубіжних учених-економістів з питань обліку та аналізу оборотних активів, законодавчі та нормативні акти, дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності досліджуваного підприємства.

Структура і обсяг роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури, 9 додатків. Основний зміст роботи викладено на 73 сторінках друкованого комп'ютерного тексту та включає 4 таблиці, 1 рисунок, 20 формул. Список використаної літератури містить 73 джерела.

ВИСНОВКИ

У даній роботі були вивчені теоретичні аспекти управління оборотними активами та практичні деталі ефективності виробничої діяльності підприємства. У процесі дослідження було розкрито економічну сутність, структуру та джерела формування оборотних активів; розглянуто докуметальне оформлення операцій з обліку оборотних активів; проаналізовано вітчизняний і зарубіжний досвід в обліку оборотних активів на підприємстві, здійснено аналіз використання оборотного капіталу та пошук шляхів підвищення ефективності його використання.

Узагальнюючи результати теоретичної та практичної частини дослідження, доцільно зробити такі висновки та пропозиції:

1. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначає, що оборотні активи – це грошові кошти та їх еквіваленти, не обмежені у використанні, а також інші активи, які призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

2. Оборотні кошти підприємства мають матеріально-речову та вартісну форми. Вони, як економічний потенціал, можуть існувати у формі: грошових коштів; еквівалентів грошових коштів; виробничих запасів; незавершеного виробництва; запасів готової продукції; товарів; фінансових інвестицій; дебіторської заборгованості юридичних або фізичних осіб.

Кожен із цих активів сприяє надходженню економічних вигод на підприємство по різному:

- придбані за гроші і для господарської діяльності оборотні активи забезпечать у майбутньому додаткове надходження грошових коштів на підприємство;

- фінансові інвестиції в акції, облігації, депозити тощо забезпечать надходження грошових коштів на підприємство у вигляді відсотків, тощо;

- дебіторська заборгованість – це теж пряме надходження грошових коштів у майбутньому в результаті її погашення дебіторами або одержання грошей на банківський рахунок від здійснення факторингової операції;

- непряме надходження грошових коштів – може відбутися шляхом отримання активів, погашення зобов'язань.

3. Структура оборотних фондів на підприємствах різних галузей має значні відмінності, зумовлені застосовуваними технологіями і формами організації виробництва, умовами забезпечення матеріальними ресурсами, тощо.

4. Для підприємств України є важливим виявлення проблем обліку оборотних активів, що потребують вирішення, оскільки це сприяє забезпеченню формування достовірної, достатньо аналітичної інформації щодо оборотних активів для цілей управління. Забезпечення достатнього рівня ліквідності, платоспроможності, прибутковості вітчизняних підприємств пов'язане із завданнями підвищення ефективності управління оборотними активами. Крім того, важливе значення має контроль за збереженням та раціональним використанням оборотних активів в процесі виробництва.

5. Забезпечення ефективності управління оборотними активами передбачає врахування методологічних засад, на яких цей процес базується, обґрунтування зовнішніх та внутрішніх чинників, що впливають на нього, й визначення його ролі і місця в системі управління фінансами підприємства.

6. Управління оборотними активами підприємства має включати обґрунтування відповідних управлінських рішень щодо трьох основних напрямів: 1) управління дебіторською заборгованістю, 2) управління грошовими коштами і поточними фінансовими інвестиціями, 3) управління запасами.

7. Важливим чинником ефективності управління оборотними активами на підприємстві є якість його правового забезпечення. Застосування розроблених рекомендацій щодо необхідності уніфікації та уточнення понять, пов'язаних з оборотними активами підприємств, які зустрічаються у законодавстві України, дає можливість підвищити якість правового забезпечення управління оборотними активами підприємств.

8. Ефективність використання оборотних коштів характеризується системою економічних показників, перш за все оборотністю оборотних коштів. Вона є важливою умовою успішної діяльності підприємства і залежить, перш за

все, від уміння покращувати організацію виробництва і збуту, підвищувати рівень комерційної та фінансової роботи.

9. Прискорення обороту оборотних коштів дозволяє вивільнити значні суми, і таким чином, збільшити обсяг виробництва без додаткових фінансових ресурсів. Наявність оборотних коштів в мінімально необхідних розмірах, які забезпечують нормальну виробничу і комерційну діяльність підприємства, є неодмінною умовою успішного розвитку.

10. У системі заходів, направлених на підвищення ефективності роботи підприємства і зміцнення його фінансового стану, важливе місце займають питання раціонального використання оборотних коштів. Інтереси підприємств вимагають повної відповідальності за результати своєї виробничо-фінансової діяльності. Оскільки фінансове становище підприємства знаходиться в прямій залежності від стану оборотних засобів і передбачає порівняння витрат з результатами господарської діяльності і відшкодуванням затрат власними засобами, підприємства зацікавлені в раціональній організації оборотних коштів - організації їх руху з мінімально можливою сумою для здобуття найбільшого економічного ефекту.

11. Для управління оборотними активами підприємства насамперед потрібна добре налагоджена інформаційна база. Такою інформацією систему управління забезпечує аналіз, проведений на основі облікових та звітних даних. Метою аналізу оборотних активів підприємства є підвищення ефективності управління оборотними коштами. При дослідженні величини власних оборотних активів необхідно не тільки визначити розмір і динаміку зміни цього показника, а й з'ясувати їх причини та наслідки.



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>